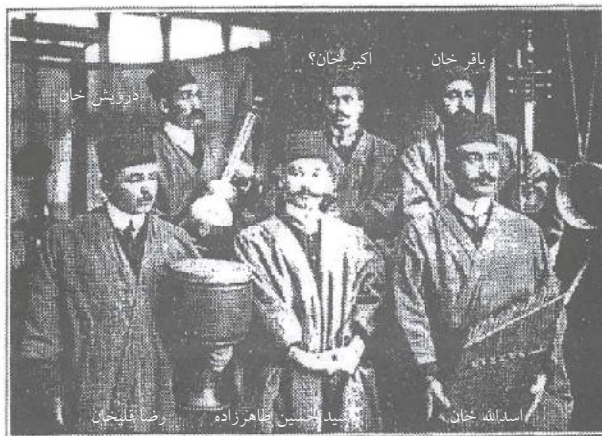

صفحه های گرامافون کنسرت رکورد، سال ۱۲۸۸ شمسی

GC.7- 12064

تصنیف حجاز درویشخان طاهرزاده

صفحه یک رو، تولید ۱۲۸۸ش، انگلستان

• **لیبل / سال:** گرامافون کنسرت رکورد- ۱۹۰۹م

• **قطر:** ۲۵ سانتیمتر

• **تاریخ ضبط:** ۲۳ فروردین تا ۳ اردیبهشت ماه ۱۲۸۸شمسی -

۱۲ الی ۲۳ آوریل ۱۹۰۹م

• **محل ضبط:** لندن، سیتی رود، شماره ۲۱

• **صدابردار:** ویلیام کنراد گایسبرگ

• **تعداد روی صفحه ضبط شده:** ۲۲۳ روی صفحه ضبط شده

که ۲۱۸ روی صفحه امکان تکثیر و تولید را دارا بوده است.

• **خوانندگان در این آثار:** سید حسین طاهرزاده- رضاقلی خان (

نوروزی)- باقر خان (رامشگر)

• **نوازندگان در این آثار:** غلامحسین خان درویش (تار)- باقر خان (کمانچه)- حسین خان (هنگ آفرین) (ویلن)- اکبر

خان (فلوت، قره نی)- حبیب الله خان (مشیر همایون) (پیانو، ارگ)- رضا قلی خان (ضرب)- اسدالله خان (تار، سنتور)

• **ارکسترها - دسته ها:** ارکستر متشکل از تمامی یا برخی از هنرمندان فوق.

• **هنرمندان آثار کمیک و بازیگری:** وجود ندارد.

• **سخنرانی - شعرخوانی:** اثری وجود ندارد.

• **شماره قالب:** 9764 e تا 10032 e (شماره های 978 تا

9798e ، 9911e تا 9916e ،

9933e تا 9948e و 9998e تا 10011e

مورد استفاده قرار نگرفته است)

• **شماره کاتالوگ:** براساس قواعد شماره گذاری کاتالوگ در

کمپانی گرامافون و با پیشوند مشخص G.C.7 که از شماره

G.C.7-12000 آغاز می شود.

• **شماره صفحه:** تا سال ۱۹۱۴ م همان شماره کاتالوگ است.

اولین صفحه ضبط شده در سفر ۱۲۸۸ لندن

G.C.7-12000

بیات ترک، تار درویش خان آواز طاهرزاده

تولید دوم، ریگا (روسیه) ۱۲۹۱ش

• **تولید اول: سال/کمپانی/محل/تعداد صفحه/رنگ لیبل:** ۱۹۰۹م- کمپانی گرامافون- هایز در انگلستان- همه صفحه

ها، برخی به صورت یک طرفه و برخی دو طرفه- مشکی با حروف و لوگوی طلایی

• **تولید دوم:** ۱۹۱۲م- گرامافون- ریگا در روسیه - همه صفحه ها به صورت دو طرفه - کاغذ تکرنگ قهوه ای کمرنگ

تا خردلی با حروف طلایی و یا چاپی مشکی با علامت تجاری (فرشته) رنگی با عنوان CONCERT

RECORD "GRAMOPHONE" و با عباراتی روسی بر روی برچسب.

با صدای باقر خان
تولید ۱۹۰۹م

تصنیف و رنگ قطار
تولید هایز

تولید ریگا (روسیه) ، ۱۹۱۲م

ارگ: حبیب الله خان

- **تولید سوم:** ۱۹۱۴/۱۹۱۵م- گرامافون- ریگا در روسیه - تعدادی از صفحه ها به صورت دو طرفه به همراه منتخبی از سایر آثار ضبط شده توسط کمپانی گرامافون تا این تاریخ- قهوه ای روشن با علامت تجاری (فرشته) رنگی و شماره صفحه که درمقابل کلمه ای روسی در زیر قطر افقی برجسب قرار دارد.عنوان لیبل **AMOUR GRAMOPHONE RECORD** می باشد.

دو طرف صفحه شماره **C 7-12084** تولید سال ۱۹۱۵ در روسیه شامل:
7-12084 همایون، طاهرزاده آواز اکبر خان قره نی و **7-16000** رنگ همایون، قره نی (اکبر خان)

• **تولید چهارم:**

- ۱۹۲۶م- گرامافون با لیبل **His Master's Voice** - ۶۰ روی منتخب از این آثار به صورت ۳۰ صفحه دو طرفه ، با شماره صفحه **A.X.331 تا A.X.340 تا AX.409 تا A.X.428** برجسب ارغوانی رنگ با علامت تجاری گرامافون بوقی و سگ، تولید در هایز انگلستان.

AX.425 یا **7-12144** ابوعطا
 طاهرزاده آواز ، اسدالله خان سنطور

AX.422 یا **7-12037** تصنیف شوشتری
 ویلون حسینخان ، آواز رضا قلیخان

- تولید دیگر: تولیدی غیر مجاز، به صورت صفحه هایی دو طرفه که لیبل آن دارای علامت شیر و خورشید بوده و عبارت "فرمایش حاجی یهودا یوسف اوف" به فارسی و عبری روی برچسب مشاهده می شود، وجود دارد که احتمالاً در حدود سال ۱۲۹۳ تا ۱۲۹۵ شمسی در استانبول تولید شده اند. شماره قالب این صفحه ها همان شماره قالب کمپانی گرامافون می باشد اما شماره کاتالوگ، به ترتیب و از شماره ۱ آغاز می شود. لیبل این صفحه ها سفید رنگ و نقش ها و نوشته ها به رنگ قرمز و طلایی می باشد.

- توزیع کننده: تجارتخانه هامبارتسوم هایراپتیان.

- ملاحظات: ۱- روی برچسب، اطلاعاتی به فارسی (با خط نستعلیق) و فرانسه (با حروف سربی) درج شده است.
- ۲- برنامه ریزی و هماهنگی های انجام این سفر توسط "هامبارتسوم" صورت می گیرد که کمتر از یک سال پس از سفر پاریس و بروز مشکلاتی بین وی و هنرمندان همسفرش، نمایندگی کمپانی گرامافون را تحصیل کرده است.
- ۳- از کلیه نوازندگان یاد شده، آثاری به صورت تکنوازی ضبط شده است.
- ۴- اشنباه در نوشته های برچسب ها که در موارد زیادی از صفحه های عصر قاجار مشاهده می گردد، برای یکی از صفحه های پرشده در این سفر نیز پیش آمده و برخی از علاقمندان را به سوی سراب فرستاده است. روی لیبل صفحه **G.C.7-12158** نوشته شده "غنا، پیانو و آ سید رحیم". این صفحه در دسترس بوده و آواز طاهرزاده به همراهی پیانوی حبیب الله خان مشیر همایون (شهردار) است که احتمالاً از آموخته های ویژه طاهرزاده از سید رحیم بوده و سهوا به این صورت ثبت شده است. عدم حضور سید رحیم در سفر لندن و تعلق صفحه مذکور به این سفر، جای تردید ندارد و اگر چه صفحه ای از استاد برجسته ای چون سید رحیم به جا نمانده اما آثاری از وی بر لوله های فونوگراف باقی است.

۵- به نظر می‌رسد در نیمه راه ضبط آثار در این سفر، اختلاف نظر زیادی بین نوازندگان سازهای ملی و سازهای غربی در برنامه ضبط بروز می‌کند. تعداد آثار ضبط شده از هر ساز و از هر هنرمند، گویای این حقیقت است که حبیب‌الله خان (شهردار)، به دلایل گوناگون به موثرترین فرد در روند ضبط تبدیل می‌شود و این امر که به بی‌توجهی به سازهای ملی و کم‌اعتنایی به نوازندگان این سازها منجر می‌گردد با دست‌کشیدن موقت درویش خان از ضبط، مورد اعتراض قرار می‌گیرد. این اختلاف تا سفر تقطیس در سال ۱۲۹۳ شمسی (۱۹۱۴م) ادامه می‌یابد و توجه به ترکیب هنرمندان همسفر برای ضبط صفحه در تقطیس و مقایسه آن با سفر لندن، نشانه مهمی دال بر این مدعاست.

۶- اتفاقات و اختلافات پیش آمده در ضبط سال ۱۲۸۸ شمسی، بر روند ضبط بعدی در تهران در سال ۱۲۹۱ شمسی نیز تاثیر می‌گذارد. هیچ‌یک از هنرمندان سفر لندن، جز میرزا اسدالله خان، در آثار ضبط شده در تهران در سال ۱۲۹۱ شمسی حضور ندارند و این موضوع می‌تواند دال بر دو احتمال باشد. اول: اختلاف گروه هنرمندان همسفر با کمپانی گرامافون یا نماینده آن. دوم: واکنش آقا میرزا حسینقلی نسبت به آثار ضبط شده در لندن با توجه به تاثیر وی در انتخاب مردان هنرمندی که آثار ایشان در سال ۱۲۹۱ شمسی (۱۹۱۲م) ضبط شده است.

آخرین صفحه ضبط شده در سفر لندن با شماره قالب 10032 e